

ΠΩΣ ΕΣΩΘΗΚΕ Ο ΒΑΝΓΚ ΦΟ

Μαργκερίτ Γιουρσενάρ
Συγγραφέας

Ο γέρος ζωγράφος Βανγκ Φο με το μαθητή του Λινγκ περιπλανιόταν κατά μήκος των δρόμων του βασιλείου του Χαν. Προχωρούσαν σιγά, γιατί ο Βανγκ Φο σταματούσε τη νύχτα για να θωράξει άστρα, την ημέρα για να κοιτάζει τις νύφες. Δεν είχαν βαριές αποσκευές, γιατί ο Βανγκ Φο αγαπούσε το είδωλο των πραγμάτων κι όχι τα ίδια τα πράγματα, και κανένα αντικείμενο στον κόσμο δεν του φαινόταν άξιο ν' αποκτηθεί, έξω από τα πινέλα, τα βάζα με τη λάκα και τα μελάνια της Κίνας, τους ρόλους του μεταξιού και το ρυζόχαρτο. Ήταν φτωχός, γιατί ο Βανγκ Φο αντάλλαξε τις ζωγραφίες του με μια μερίδα κουρκούτι από κεχρί και περιφρονούσε τ' ασημένια νομίσματα. Ο μαθητής του Λινγκ, λυγισμένος κάτω από το βάρος ενός σάκου γεμάτου με σχέδια, έσκυβε την πλάτη με σεβασμό, σαν να σήκων τον ουράνιο θόλο, γιατί αυτό το σακί, στα μάτια του Λινγκ, το γιώμιζε βουνά σκεπασμένα από χιόνι, ανοιξάπικο ποταμό και το πρόσωπο του καλοκαιριάτικου φεγγαριού.

Ο Λινγκ δεν είχε γεννηθεί για να πάρει και ν' αφήνει τους δρόμους στο πλευρό ενός γέρου ανθρώπου που άρπαξε την αιγιάλη και αιχμαλώτιξε το σούρουπο. Ο πατέρας του εμπορεύοταν χρυσάφι: η μπέρα του ήτανε το μοναχοπαίδι ενος εμπόρου ζαντ, που της είχε αφήσει τα καλά του μαζί με την κατάρα του που δεν ήταν αγρός. Ο Λινγκ είχε μεγαλώσει μέσα σ' ένα σπίτι από το οποίο τα πλούτη δώχανε τους κινδύνους. Αυτή η άρνητα στεγανή ψυχή των ζωγράφων φοβόταν τα έντονα, τ' αστροπελέκα και το πρόσωπο των νεκρών. Όταν έγινε δεκαπέντε χρονών, ο πατέρας του του διάλεξε νύφη και την πήρε πολι ωραία, γιατί η σκέψη της ευτυχίας που προσέφερε στο γιο του τον παρηγορούσε για το γεγονός πως είχε φτάσει στην πλικά που η νύχτα είναι για να κοιμάσαι. Η γυναίκα του Λινγκ ήταν εύθραυστη σαν την καλαμιά, παιδιάστηκα σαν το γάλα, γλυκιά σαν το σάλιο, αρμυρούτικα σαν το δάκρυ. [...]

Μια νύχτα, σε ένα χάρι, έτυχε να χει σύντροφο στο τραπέζι του τον Βανγκ Φο. Ο γέρος άνθρωπος είχε πιει για να 'ρθει στην κατάσταση να ζωγραφίσει καλλιέργεια ένα μεθύστακα. Το κεφάλι του έγερνε από τη μια πάντα σαν να προσπαθούσε να μετρήσει την απόσταση που χώριζε την κούπα του απ' το χέρι του. Το ρυζόκρασο έλυνε τη γλώσσα εκείνου του σωπήλου καλλιτέχνη, κι εκείνο το βράδυ ο Βανγκ μιλούσε σαν η σωπή να 'τανε τοίχος και τα λόγια χρώματα προορισμένα να τον σκεπάσουν. Χάρις σ' αυτόν ο Λινγκ εγγύρισε την μοιραία που παίρνει το πρόσωπο του πότι κάτω από τη χροιά του αχνού των ζεστών ποτών, της καστανής γυαλάδας που παίρνει το κρέας όταν το γλείφουν βίαια οι ασύμμετρες γλώσσες της φωτιάς, και τη θεσπείας κρασάτης ροδαλότητας των λεκέδων που σαν μαρμάνινα πέταλα έσπερναν τα τραπεζούμαντλα.

Μια ριπή ανέμου άνοιξε με πάταγο το παράθυρο· η νεραποντή ορήμησε στο δωμάτιο. Ο Βανγκ Φο έσκυψε για να κάνει τον Λινγκ να θαυμάσει την σαν το φλούρι κίτρινη σαΐτα της αστραπής, και μαργαμένος ο Λινγκ, έπαιψε να φοβάται την γηρασία.

Ο Λινγκ πήγε στο μερίδιο του ζωγράφου. Καθώς ο Βανγκ Φο δεν είχε ούτε λεφτά ούτε ξενοδόχο, του πρόσφερε ταπεινά μά στέγη. Περπατήσαν μαζί: ο Λινγκ κράταγε ένα φανάρι: η λάμψη του πρόβαλλε πάνω στους λάκκους φωτιές απροσδόκητες. Εκείνο το βράδυ, εκπλήκτος ο Λινγκ έμαθε στις οι τοιχοί του σπιτιού του δεν ήταν κόκκινοι, όπως το πίστεύε, αλλά είχαν το χρώμα πορτοκαλιού έτοιμου να σαπίσει. Στην αυλή, ο Βανγκ Φο παραπήρησε την τνελικάτη μορφή ενός μικρού δέντρου, που κανείς δεν είχε προσεδεί ώς τότε, και την παρόβαλε με μια νέα γυναικά που αφίνει λυτά για να στεγνώσουν τα μαλλιά της. Μέσα στο διάδρομο παρακολούθησε γοητευμένος τα διστακτικό δρόμου ενός μεριμνηκού κατά μήκος των σχισμάδων του τοίχου και ο τρόμος του Λινγκ γι' αυτά τα ζωύφια έγινε ατμός. Τότε, καταλαβαίνοντας ότι ο Βανγκ Φο του δώριξε μια ψυχή και μια αντιληφτή νέα, ο Λινγκ έβαλε με σεβασμό τον γέροντα να πλαγιάσει στην κάμαρά όπου οι πατέρες και οι μπτερές του είχαν πεθάνει.

Από χρόνια ονειρεύονταν ο Βανγκ Φο να κάνει το πορτρέτο μιας αλλοτινής πριγκιπέσσας να παιζει λουστό κάτω από μια πτώμα. Καμιά γυναικά δεν ήταν αρκετά φανταστική για να μπορεί να του χρησιμεύει σε μαντόλι, αλλά ο Λινγκ μπορούσε, αφού δεν ήταν γυναικά. Μετά, ο Βανγκ Φο θέλησε να ζωγραφίσει ένα νεαρό πρίγκιπα να σκοπεύει με το δολέρι του κάτω από ένα κέδρο. Κανένας σύγχρονος νεαρός άντρας δεν ήταν αρκετά φανταστικός για να του χρησιμεύει σε μαντόλι, αλλά ο Λινγκ έβαλε την ίδια τη γυναικά του να ποδάρει κάτω από τη δαμασκηνιά του κήπου. Στη συνέχεια ο Βανγκ Φο τη ζωγράφισε με ρούχα νεράδιας μέσα στα σύνεφα του δειλινού και η νέα γυναικά έκλαψε, γιατί αυτός ήταν οιωνός θανάτου. Από τότε που ο Λινγκ προτιμούσε από κείνη την ίδια τα πορτρέτα που της έφτιαχνε ο Βανγκ Φο, το πρόσωπο της μαραίνοταν σαν το λουλούδι που μένει εκτε-

θειμένο στο ζεστό άνεμο ή στις καλοκαιριάτικες μπρέσες. Ένα πρώτη βρήκανε κρεμασμένη από τα κλαριά της ροζ διαμασκηνίας: [...] Ο Βανγκ Φο τη ζωγράφισε για τελευταία φορά, γιατί αγαπούσε αυτήν την πρασινωπή χροιά που παίρνουν τα πρόσωπα των νεκρών. Ο μαθητής του Λιγκ ου ετοίμασε το χρώμα, κι αυτή η δουλειά απαιτούσε τόση πρόσαρχη που ξέχουσε να χυσεί ενα δάκρυ.

Ο Λιγκ, έναν έναν, πούλησε όλους τους δύολους του, τα ζαντ και τα φάρια της στέρνας του για να παιρνει στο δάσκαλο του τα δοχεία με την πορφυρή μελάνη που θέρινε απ' τη Δύση. Όταν το σπίτι άδειασε το εγκατέλειψαν και ο Λιγκ σφάλισε πίσω του την πόρτα του παρελθόντος του. Ο Βανγκ Φο είχε πια βαρεθεί την πόλη, όπου τα πρόσωπα δεν είχαν πια να του μάθουν κανένα μιστικό της αισκήμας ή της αιμοριάς, και δάσκαλος και μαθητής πήραν μαζί τους δρόμους του βασιλείου του Χαν. Η φήμη τους προπορεύοταν στα χωριά, στα κατωφλιά των κάστρων και στους πρόσωπα των ναών, όπου οι ανήσυχοι προσκυνητές καταφεύγουν το βράδυ. Ελεγεν πώς ο Βανγκ Φο είχε τη δύναμη να δινει ζωή στις ωμαριές του με μια τελευταία πινελιά χρώμα που πρόσθετε στα μάτια τους. Οι αγόριςς έρχονταν και τον παρακαλούσαν να τους ζωγραφίσει ένα φύλακα σκύλο, οι άρχοντες του ζητούσαν εικόνες με στρατιώτες. Οι ειρετικοί τιμούσαν τον Βανγκ Φο σαν ένα σοφό, ο λαός τον φοβόταν σαν ένα μάγο. Τον Βανγκ την χρονοποιούσαν αυτές οι διαφορετικές γνώμες, που του επέτρεπαν να μελετά γύρω του εκφράσεις ευγνωμοσύνης, φόβου ή ευλάβειας.

Ο Λιγκ ζητάνει το φαι, αγρυπνίουσαν στα κοιμάτων ο δάσκαλος και επιφελούνταν από τις εκποτάσεις του για να του τριβεί τη πόδι. Με το χόραμα, και όσο ο γέρος κοιμάτων ακόμι, έφευγε αναγκήτων τα τοπιά ντροπαλά, κρυμμένα πίσω από καλαμιώνες. Το βράδυ, όπου αποθαρρύνοντας το δάσκαλος πετούσε καταγής τα πινέλα του, αυτός του τα μάζεψε. Όταν ήταν θλιμμένος και μιλούσε για τη μεγάλη του ήλικια, ο Λιγκ του έδειχνε με χαμογέλο το γέρο κορμό μας γέρικης βελανίδιας σταν ο Βανγκ ήταν χρονώμενος και διηγούνταν απειλές, ο Λιγκ προσπαθούσε ταπεινά πάνω των άκουγει.

Μια ημέρα, στο γέρμα του ήλιου, έφτασαν στα πρόστια της αυτοκρατορικής πόλης και ο Λιγκ έφευγε να βρει για τον Βανγκ ένα πανδοχείο να περάσει τη νύχτα. Ο γέρος του τολυκήτη σε κουρέλια και ο Λιγκ κοιμήθηκε πλάι του για να τον έφτασαινε, γιατί μαζί είχε σκάσει τη άνοιξη και το χώμα κατώ ήταν ξυλιασμένο. Την αυγή, βαριά βήματα αντηχούσαν μέσα στους διαδρόμους του πανδοχείου: άκουσαν τα τρομαγμένα ψυλισμένα που πανδοχέα και προστάγες που δινόνταν φωτάτα σε μια βάρβαρη γλώσσα. Ο Λιγκ θυμήθηκε ότι την παραμονή είχε κλέψει ένα γλυκό από πάζι για το δείπνο του δασκάλου του κι ανατρίχιασε. Βέβαιος πώς είχαν έρθει να τον συλλάβουσαν, αναφωτήθηκε ποιος θα βοήθαιε αυριό τον Βανγκ Φο που πράσσει το άλο ποτάμι.

Οι στρατιώτες που μπήκαν κρατούσαν φανάρια. [...] Έβαλαν βαρύ το χέρι πάνω στο σθέρκο του Βανγκ Φο, που δεν αντέξει ότι το χρώμα των μανικών τους δεν εταίριαζε με το χρώμα του μαδύνα τους.

Στηριγμένος πάνω στο μαθητή του ο Βανγκ Φο ακολούθησε παραπατώντας τους στρατιώτες μέσο από τους αιώμαλους δρόμους. [...] Τα δεμένα του χέρια πονούσαν, και απελπιζόμενος ο Λιγκ κοιτάζει το δάσκαλό του χαμογελώντας, πράγμα που ήταν γι' αυτόν ένας τρόπος πιο τυφερώς για να κλαίει. Έφτασαν στο κατώφλι του αυτοκρατορικού παλατίου, που οι μενεέλιοι τοίχοι του ορθώνονταν μέσα στη μέρα σαν ένα παραπέτασμα από σύρουπο. Οι στρατιώτες υποχρέωνταν τον Βανγκ Φο να διασχίσει αμέτρητες σάλες τετράγωνες ή στρογγυλές, που στα σχήματα τους συμβολίζαν τις εποχές, τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, το αρεσκόντι και το θηλυκό, τη μακροζωία, τα προνόμια της εξουσίας. Οι πόρτες πειριτέρφενον γύρω από τον άρονά τους βγάζοντας μια μουσική νότα, και τέτοια ήταν η διάταξη τους, που περνούσαν όλη τη μουσική σκάλα σταν διεσχίζεις το παλάτι από την Ανατολή προς τη Δύση. Όλα ομονούσαν για να δώσουν την εντύπωση μιας δύναμης και μιας οδύτης πινεμάτων υπεράθρωνται, και το νιώθεις πώς οι παραμικρότερες προστάσεις που απαγγέλλονταν εδώ θα τρέπει να 'vai μετάκλητες και τρομερές που τη ασφία των προγόνων. Τέλος ο αέρας έγινε πιο αραιός: η σιωπή έγινε τόσο βαθιά που κι ένας βασανισμένος δε βατούμιούς να φωνάξει. Ένας ευνούχος ανατίκνων μια κουρτίνα: οι στρατιώτες βαλθήκαν τα μάρεμένα σαν γυναίκες, και τη μικρή σμάδια πέρασε μέσα στη σάλα όπου στο θρόνο καθόταν ο Γιος τ' Ουρανού. [...]

Ο Ουρανίος Κύριος καθόταν σ' ένα θρόνο από ζαντ και τα χέρια του ήταν ρυτιδασμένα σα χέρια γέροντα, αν και μετά βίας πάντα είκονες χρώμα. Η ρομάτα του ήτανε κουαντή, για να εικονίσει το χειμώνα, και πράσινη για να θυμίζει την άνοιξη. Το πρώσωπό του ήταν ωραίο αλλά απάραχο σαν ένας καθρέφτης πολύ ψηλά κρεμασμένος, που δεν αντανακλά παρά τ' άστρα και τον αδυσωπήτο ουρανό. [...] – Ουράνιες Δράκοντα, είπε ο Βανγκ Φο πεπτώντας στα πόδια του, είμαι γέρος, είμαι φτωχός, είμαι αδύναμος. Είσαι σαν το θέρος: είμαι το μεσοχώμανο. Έχεις Δέκα Χιλιάδες Ζώες: δεν έχω παρά μία, που πρόκειται να τελειώσει. Τι σου έκανα: Μου δέσαν τα χέρια μου, που ποτέ δε σε βλάψαν.

– Με ρωτάς τι μου έχεις κάνει, γέρο-Βανγκ Φο; είπε ο Αυτοκράτορας. Η φωνή του ήταν τόσο μελανδική που 'ιωθείς να σε πάρουνταν τα κλάματα. Σήκωσε το δεξερό χέρι του, που οι ανταυγείς από το ζαντ του πατώματος το 'καναν να φωνάζει γλυκού σαν φυτό στο βαθός της θάλασσας, και ο Βανγκ Φο, μαγεμένος από το μάρκος των λεπτών των δαχτύλων, έψαξε μέσα στη θυμητή του μητρώα είχε κανεί ποτέ τον Αυτοκράτορα των προγόνων του κανένα πορτρέτο μετρίο που να έχει τον θαυματώνων γι' αυτό. Δεν ήταν όμως ποτέ πιθανό, γιατί μερικά τότε ο Βανγκ Φο δεν πλουσύνοντας στην αυλή των αυτοκρατόρων, προτημώντας τα καλύμματα των αγροτών τη, μέσα στις πάλεις, τα πρόστια της χαράς και τις ταβέρνες κατά μήκος της προκυμαίας όπου τοποκονώνται οι βαστάζοι.

– Με ρωτάς τι μου έχεις κάνει, γέρο-Βανγκ Φο!, μίλησε πάλι ο Αυτοκράτορας σκύβοντας τον αιθέριο

οβέρκο του προς το μέρος τού γέροντα που τον άκουε. Θα σου το πω. Άλλα επειδή το φαρμάκι των άλλων δε γίγιστρά μεσά μας παρά μόνο από τα ενιαία μας ανοιγμάτα, για να σε φέρω μπροστά στα κρίματά σου θα πρέπει να σε πάφω να περιπτώσεις μαζί μου μεσά από τους διαδόσους της θύμησής μου και να σου δηγυγάσω αντί μου τη ζωή. Ο πατέρας μου είχε συγκεντρώσει μια συλλογή από πινάκες σου μεσά στην κομμάτα που την κρήπη του πατέλαιο, γιατί είχε τη γνώμη ότι τα πρώστα των εικόνων πρέπει να κρατήσουνται μακριά από τους αμύπτους που μπροστά τους δεν μπορούν να γαμηλάνουν τα μάτια. Σ' αυτές τις σύντομες ανατράπηκα, γερό-Βανγκ Φο, γιατί οινόγραφαν σε κύκλο. Τα χρωμάτα των εικόνων σου ζωντάνευαν με την αιγάλευση και χλωμάζαν με το σύμφυτο. Τη νύχτα, όταν ο ώντος δε κατόρθωνε να με πάρει, τις κοιτάζα, και κοντά δέκα χρόνια τις κοιτάζα κάθε νυχτά. Την ημέρα, καθημένος πάνω σ' ένα χαλί που το σχεδία του το Έβρα απ' έξω, αναπάυοντας τις δύσεις παλάμες μου πάνω στα γόνατά μου από κίτρινο μετάξι, ανειρευόμουνα τις χαρές που θα φέρνει μαζί του το μέλλον. Φαντάζομεν τον κόσμο, με τη χώρα του Χαν στο κέντρο, όμοιον με τη μονοτονία και γουβνωτή κοιλάδα του χεριού που απλάκουνταν οι μοιραίες γραμμές των Πέντε Ποταμών. Ολόγυρα, η θάλασσα όπου γεννιούνται τα τέρατα και ακόμα μακρύτερα τα βουνά που στηρίζουν τον ουρανό. Και για να μπορώ να τα βλέπω όλα εκείνα τα πράγματα, κατάφευγα στις ζωγραφίες σου. Μ' έκανες να πιστεύω ότι η θάλασσα ήταν μοιάζει με την απέραντη σκέψη από νέρα που απλώνεις στους πινάκες σου, την τύχο γαλάζια, που αν μια πέτρα έπεφτε μέσα της δεν θα μπορούσε παρά να μεταμορφωθεί σε λαζαρίτη, οπις οι γυναίκες ανοίγουν και κλείνουν σαν τα λουλούδια, όμοιες με τα πιλάσματα που προχωρούν στρωγμένα από τον ανεύ στις αλέες των κήπων σου και ότι νέοι πολεμώστε με τις στενές μέσες που αγρυπνάνε στα κάτρα των συμώνων ήταν και αυτοί σαν τα βέλη που μπορούν να σου διαπερνάν την καρδιά. Δεκάδι χρόνιαν είδα να ξανανόγυνον οι πόρτες που με χώριζαν από τον κόσμο: ανέβηκα στην ταράττα του παλατίου για να κοιτάζω τα σύννεφα αλλά ήταν λιγύτερο ομόρφα από τα σύννεφα των δειλινών σου. [...] Μου είπες ωμά βιβλία, Βανγκ Φο γρεκοτράγαρή! Ο κόσμος δεν είναι παρά ένα ανακάταμα από συγκεκριμένους λεκέδες πεπαγμένους απάνω στο κενό από έναν παράφρονα ζωγράφο, που τους ορθίνουν αδύνατά τα δάκρυά μας. Το βασιλείο του Χαν δεν είναι το ωραιότερο μέσα στα βασιλεία και δεν είναι ο Αυτοκράτορας. Μόνη αυτοκρατορία που θ' άζει τον κόπο να κυβερνηθεί είναι αυτή στην οποία εσύ εισχωρεῖς, γερό-Βανγκ Φο, από το δρόμο των Χίλιων Καυπιτών και των Δέκα Χιλιάδων Χρωμάτων. Μόνο εσύ βασιλεύεις με γαλήνη πάνω σε βουνά σκεπασμένα από ένα χίονι που δεν μπορεί να λιώσει, σ' αγρούς με νάρκοσιπους που δεν μπορούν να πεθάνουν. Και γι' αυτό, Βανγκ Φο, έψησα πολύ για να βρω το μαρτύριο που πρέπει σε σένα, που οι γηγενείς σου μ' αποκαρδώσαν από τα όσα κατέχω και μου δώσαν τη δύψα αυτών που πιέτε μου δε θ' αποκτήσω.

Και για να σε κλείσω στο μόνο μπουντρούμι από το οποίο δε θα μπορέσεις ποτέ να βγεις, αποφάσισα, Βανγκ Φο, να σου κάψουν τα μάτια, αφού τα μάτια σου είναι οι δυο μαγικές πόρτες που σου ανοίγουν το βασιλείο σου. Και αφού τα χέρια σου είναι οι δυο δρόμοι με τα δέκα παρακλάδια που σε φέρνουν από την καρδιά της αυτοκρατορίας σου, αποφάσισα να σου τα κάψουν τα χέρια. Με κατάλαβες, γερό-Βανγκ Φο:

Οταν άκουσε αυτή την απόφαση, ο μαθητής Λιγκρά τράβηξε ένα παλιομάχαιρο από το ζωνάρι του κι άρμπης καπατάνιων στον Αυτοκράτορα. Διυ φρουροί τον αρπάξαν. Ο Γιας τ' Ουρανού χαμογέλασε και μέσα σ' ένα στεναγμό πρόσθεσε:

— Και η μια ακόμα, γερό-Βανγκ Φο, γιατί ήξερες τον τρόπο να σ' αγαπούν. Σκοτώστε αυτό το σκυλί. Ο Λιγκρά τινάγτηκε προς τα μπρός για να μη λεκιάσει το αίμα του τη ρόμπα του δασκάλου. Ενας από τους στρατιώτες σήκωσε το σπαθί του και το κεφάλι του Λιγκρά αποκοπήκε από το σβέρκο του, όμοιο με κομμένο λουλούδι. Οι υπέρτεροι μάζεψαν το νεκρό και ο Βανγκ Φο, απελπισμένος, θάυμασε την εκτυφλωτικά πορφυρή κηλίδα που το αίμα του μαθητή του έκανε πάνω στο πάτωμα από πράσινο πετράδι.

Ο Αυτοκράτορας έγνωςε και δύο εινούχους σφιγγόσαν τα μάτια του Βανγκ Φο.

— Άκουσε, γερό-Βανγκ Φο, είπε ο Αυτοκράτορας, και στέγνωσε τα δάκρυά σου, γιατί η ώρα δεν είναι για θρήνο. Τα μάτια σου πρέπει να μείνουν καθέρα, ώστε να μη σκοτιστεί το λιγυστό φύς που σου μένει από τα κλάματά σου. Γιατί δεν είναι μόνο από μητρικά που σύχνασι να πεθάνεις, δεν είναι μόνο από θηριωδία που θέλω να σε δών να υποφέρεις. Άλλα είναι τα σχέδια που έχω, γερό-Βανγκ Φο. Έχω, στη συλλογή απ' τα έργα σου, μια θαυμαστή ζωγραφία σου, όπου τα βουνά, τα δέλτα των ποταμών και η θάλασσα αντανακλώνται το ένα στο άλλο σε απέριο μηχανισμό ασφαλώς, αλλά με μια φυσικότητα και μια ακρίβεια ανύπερα και από τα πραγμάτια, σαν τις μορφές που καθερεύονται στις κολλώτητες μιας σφράσας. Άλλα αυτή η ζωγραφία έχει μενει απέλειψη, Βανγκ Φο, και το αριστούργημά σου έχει παραμείνει στο στάδιο του σχεδίου. Σηγουρά, τη σπηλή που ζωγράφιζες καθισμένος σε κάποια μοναχική κοιλάδα, κάποιο περαστικό πουλί θα παραπήρει, η τα παιδιά που κυνηγούσε από το πουλί. Και το ράμφος του πουλιού ή τα μάγουρα του παιδιού θα σέκαναν να ξεχάσεις τα γαλανά τάινουρα των κυμάτων. Δεν τελείστες τις φράντζες του μανδύα της θάλασσας, ούτε τα μωλάτι από άλγες των βράχων. Βανγκ Φο, θέλων ν' αφερώσεις τις ώρες του φωτός που σου μένουν για να τελεώσεις αυτή τη ζωγραφία, που θα περικλείσει τα τελευταία μιστικά που μάζεψες στο δρόμο της μακριάς ζωής σου. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα χέρια σου, τόσο κοντά στο χαϊδά τους, θα τρέμουν πάνω στο μετάξινο ύφασμα, και το πιπέρι θα εισώρηξε μέσα στο έργο σου από τις αλεπούλητες εγκάρσιες χαραμάτες της δυστυχίας. Και κανένας δεν αμφιβάλλει ότι τα μάτια σου, τόσα κοντά στον φραγμό σους, θ' ανακαλύψουν σχέσεις στα όρια των ανθρωπίνων αισθήσεων. Αυτό είναι το σχέδιό μου, γερό-Βανγκ Φο, και μπορώ να σ' εξαναγκάσω να το εκτελέσεις. Αν αρνηθείς, προτού σε τυφλώσω θα βάλω να κάψουν όλα τα σχέδιά σου, και τότε θα 'σαι σαν τον πατέρα που

τους σφάζουν τους γιους αποστερώντας τον από κάθε ελπίδα αθανασίας. Καλύτερα θα 'τανε να πιστέψεις αυτην την τελευταια μου προσταγή στα ένα γεννήτρια της καλούσσων μου, γιατί έρωτα στο μεταβοτόν ρόλος είναι η μοναδική ερωμένη που έχεις καίδεισες. Και προσθέρντας σου πινέλα, χρώματα και μελάνη για ν' απασχολήθεις στις τελευταίες σου ώρες είναι σαν να ελεγείς ένα μελλοθάντεσσο με μια κόρη της χαράς. Ο Αυτοκράτορας στήκωσε το μικρό δάχτυλο του και δύο ευνούχιοι φέραν ευλαβικά την στέλεωτη ζωγραφιά όπου ο Βανγκ Φο είχε χαράξει την εικόνα τ' ουρανού και της θάλασσας. Ο Βανγκ Φο στέγνωσε τα δάκρυά του και χαμογέλασε, γιατί αυτό το μικρό σχέδιο του θύμισε τη νεότητά του. Όλα μαρτυρούσαν μια φρεσκάδα ψυχής που ο Βανγκ Φο δε θετούσε να ισχυρίσει στην είχε ακόμα μωλαταίτε ελεύτερο κάποιο πρόγμα, γιατί την εποχή που ο Βανγκ Φο το ζωγράφιζε δεν είχε ακόμα θωρήσει αρκετά τη βραχία που λουζούνται τα γυμνά τους λαγόνια στη θάλασσα, και δεν τον είχε ακόμα ποτέ οι αρκετά ή θλίψη του σούρουπου. Ο Βανγκ Φο διαλέξεις είναι από τα πινέλα που του παρουσιάζεις ένας οικλάβος και βαλμήκης γ' απλώνται πάνω από την στέλεωτη θάλασσα πλησιάζοντας χειμαρρών. Είναι ευνούχος καθισμένος στα πόδια του ανακέπτεις τα χρώματα: επτάληρούς τους αρκετά άσημηα αυτή τη δουλειά και ο Βανγκ Φο ένωνται πο έντονα από ποτέ την έλλειψη του μαθητή του Λινγκ.

Ο Βανγκ Αρχίσεις βάφνοντας ρόδινη την άκρια της φτερούγας ενός αύγενου πάνω από ένα βουνό. Μετά πρόσθεσε μικρές ρυτίδες στην επιφάνεια της θάλασσας, που έκαναν ακόμα βαθύτερη την αισθηση της γαλήνης της. Το πλακόστρωμα από ζαν είχε αποκτήσει μια παράξενη υγράδα, αλλά ο Βανγκ Φο, απορροφήμενος από τη ζωγραφιά του, δεν κατέλαμψε στην ζωγραφία με τα πόδια στο νερό. Μεγαλωμένο κάτω από τα πινέλιδα του ζωγράφου το ανάλαφρο κανό έπιασε την πλάτη οικόπελρο το πρώτο πλάνο του μεταβοτού ρόλου. Ο ρυθμικός θόρυβος των κουπιών υψώθηκε ξαφνικά μέσα από την απόσταση γοργός και ζωντανός στο χτύπτυμα του φερόν. Ο θόρυβος επιλιγάσεις, γέμισε υπνάντα όλη τη σάλια, κατόπιν σταμάτησε και σταγόνες τρέμησαν, αισιούντες αιωρώμενες από τα κουπιά του βαρκάρη. Από ώρα, το πυρωμένο σιδέρο που προσφίζονταν για τα μάτια του Βανγκ είχε σφράσει πάνω στην ανθρακιά του θημίου. Μέχρι τους ώμους μέσα στο νερό, κοκαλωμένοι από την εθμοτυπία, οι αιυλικοί αναστικώνονταν στις μίτες των ποδιών. Τέλος, ο νερό έφτασε στο ύψησ της αιτοκρατορικής κορδιδάς. Η σωτηρίη την τόσα βαθία που θα μπορούσε ν' ακουστεί ένα δάκρυ να πέφτει.

Ήταν, άντως, ο Λινγκ. Φορούσε την παλιά ρόμπα που φορούσε πάντα και στο δεξιό μανίκι του υπήρχαν ακόμα τα σημάδια από ένα τράβηγμα που δεν είχε βρει τον καιρό να μανάρει πριν φτάσουν οι στρατώτες. Άλλα τυλιγμένο γύρω από το λαύριο του φόραρε ένα παράξενο κόκκινο σάλι. Ο Βανγκ Φο του είπε μαλακά, χωρίς να πάψει να ζωγραφίζει:

— Σε νόμιζα πεθαίνουν.

Λαφύς εστείς είσαστε ζωντανός, είπε με στρβασμό ο Λινγκ, πώς θα μπόραγα να χω πεθάνεις; Και βοήθησε το δάσκαλο ν' ανέβει στη βάρκα. Το πάτωμα από ζαν αντανακλάτανε στο νερό, έτσι που ο Λινγκ φάνταζε στα ταξίδια στο εσωτερικό μιας σπηλιάς. Οι κοτίσεις των βυθισμένων στο νερό αιυλικών κυματίζαν σε φίδια στην επιφάνεια και το χλούμι κεφαλή του Αυτοκράτορα επέλεπε στα λαύρια θαλασσινή πίκρα. Αυτοί οι άνθρωποι δεν έχουν πλαστεί για να χαθούν μέσα σε μια ζωγραφιά. Και πρόσθεσε:

— Η θάλασσα είναι ωραία, ο ανέμος καλός, τα θαλασσοπούλια φτιάχνουν τις φωλιές τους, Πάμε μα φύγουμε, δάσκαλέ μου, για τη χώρα πέρ' απ' τα κύματα.

— Πάμε να φύγουμε, είπε ο γερο-ζωγράφος.

Ο Βανγκ Φο έπιασε το τιμόνι και ο Λινγκ έσκυψε στα κουπιά. Και πάλι ο ρυθμός τους εγέμισε όλη τη σάλια σταθερός και κανονικός σα χτύπτυμα μιας καρδιάς. Η στάθμη του νερού χαμηλώνεις αιδιόρατα γύρω από τα ψηλά βράχια που γίνονταν πάνω κολόνες. Πολύ σύντομα, μόνο μερικές λακκούβες άστραφταν δω και κει, όπου ήταν γουβιασμένο το ζαν. Οι ρόμπες των αιυλικών είχαν στεγνώσει, αλλά ο Αυτοκράτορας διατηρούσε μερικές τουλούπες αφρό στη φράντα του μανδιά του.

Το πάνω που ο Βανγκ Φο είχε μόλις τελειώσει, το χαν κιδάσ ήρεμασε. Μια βάρκα έπιασε όλο το μπρό πλάνο. Σιγά σιγά αιτομαρκυρώνταν, υφίγνονταις: πίσω της ένα λεπτό αιυλάκι που ξανάκλεψε πάνω στην ασάλευτη θάλασσα. Κιδάσ, τα πρόσωπα των δύο αντρών που κάθονταν μέσα στη βάρκα δε διακρίνονταν. Άλλα έβλεπες ακόμη το κόκκινο σάλι του Λινγκ και τα γένια του Βανγκ Φο ανεμίζαν στον αέρα. Ο παλύμων των κουπιών εξεβάνθησε, έπαισε κατόπιν οιλετά εκμηδενισμένος από την αποκαρύνται τη βάρκα του Βανγκ, που κιδάσ, δεν ήταν πάρα μια αιδιόρατη κουκιά μέσα στην χωράστη του δευτέρου. Μια χρυσωφάια αχλύ εστικώθηκε και ξεδιπλώθηκε πάνω στη θάλασσα. Τέλος, η βάρκα έστριψε γύρω από ένα βράχο που έφραζε την εισόδο στ' ανοιχτά: ο ίσκιος μιας ρεματιάς την επλάκωσε: το αιυλάκι εσβήστη από την έρημη επιφάνεια και ο ζωγράφος Βανγκ Φο με το μαθητή του Λινγκ χαθήκαν για πάντα πάνω σ' αυτή τη θάλασσα από γαλανό ζαν που ο Βανγκ Φο είχε μόλις εφεύρει.

Μετάφραση: Ιωάννα Χατζηνικολή

— Ευχαριστούμε μην κ. Ιωάννα Χατζηνικολή για την ευγενική παραχώρηση του αιγμήματος της Marquerit Γιουρούεν, από τη συλλογή «Διηγήματα της Ανατολής», που εκδόθηκε στα Ελληνικά το 1980.